

Justitsministeriet

Dato: 9. marts 2009

Dok.: MJO41282

Sagnr.: 2009-154-0167

Udkast til tale

til brug for samråd i Folketingets Fødevareudvalg

onsdag den 11. marts 2009, kl. 14

Spørgsmål AG:

”Vil ministeren redegøre for, hvad ministeren agter at gøre for at EU følger op på overtrædelserne af EU-reglerne om, at dyr ikke må påføres unødigt smerte, lidelse eller skade, som det er sket i Ungarn, hvor gæs i nogle tilfælde plukkes levende?”

Spørgsmål AH:

”Vil ministeren oplyse, om ministeren i lyset af sagen med plukning af levende gæs i Ungarn agter at tage initiativ til at indføre en mærkningsordning, der oplyser forbrugerne tilstrækkeligt om, hvorfra fjer og dun kommer, og under hvilke betingelser dyrene eksempelvis har levet/er plukket/slagt?”

1. Jeg vil gerne indlede med at takke for invitationen til at komme her i Fødevareudvalget og redegøre for sagen om plukning af gæs i Ungarn, herunder om regeringen er

indstillet på at indføre en mærkningsordning på fjer- og dunområdet.

Der er tale om en sag, der ligger mange på sinde. Både herhjemme og i andre lande, hvor dokumentarudsendelse om plukning af levende gæs har været vist, har den givet anledning til en voldsom debat. Og med god grund! For ingen, der har set den omtalte udsendelse, kan være uenig i, at der var tale om endog særdeles ubehagelige billeder af gæs, der blev plukket levende.

Det er da også Justitsministeriets klare vurdering, at hvis den plukning af fjer fra levende gæs, som vises i udsendelsen, foregik i Danmark, ville den være i strid med dyreværnsloven, da plukningen må antages at være smertefuld for gæssene.

2. Hvis jeg indledningsvis kort skal redegøre for hvilke regler, der gælder i EU for plukning af fugle, kan jeg oplyse, at Rådets direktiv fra 1998 om beskyttelse af land-

brugsdyr indeholder en række mindstekrav for beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsmæssige formål.

Det følger af direktivets artikel 3, at medlemslandene skal sørge for, at de ansvarlige for dyrene træffer alle passende foranstaltninger med henblik på at sikre deres dyrs velfærd og sikre, at dyrene ikke påføres unødigt smerte, lidelse eller skade.

Herudover er også Europarådets konvention om beskyttelse af dyr, der anvendes til landbrugsformål, samt de rekommandationer, som hører til konventionen, en del af fællesskabsretten. Og det fremgår klart af Europarådets rekommandation fra 1999 om gæs, at fjer og dun ikke må plukkes fra levende gæs.

Der er altså for mig at se ingen tvivl om, at plukning af fjer og dun fra levende gæs ikke må finde sted i EU. Derimod synes der at være delte meninger om, hvad der ligger i begrebet ”plukning”.

3. Som opfølgning på den svenske tv-udsendelse skrev den ungarske veterinærdirektør til EU-Kommissionen og gjorde opmærksom på, at Ungarn ikke tillader de metoder til plukning af fjer, som blev vist i udsendelsen, og som er forbundet med smerte for gæssene.

I brevet til Kommissionen anførte den ungarske veterinærdirektør også, at Ungarn i 2004 meddelte Europarådet, at man – på grund af landets lange tradition for indsamling af fjer fra levende gæs – ønskede at afgive en erklæring om, at man ikke ville gennemføre den bestemmelse i Europarådets rekommandation om gæs, som forbød plukning af levende gæs.

Europarådets generalsekretariat meddelte imidlertid, at man fandt, at den gældende ungarske lovgivning levede op til rekommandationen. Der var derfor ikke behov for at afgive en sådan erklæring. Begrundelsen skulle være, at der ved fortolkningen af rekommandationen skal son-

dres mellem plukning af fjer, som er forbudt, og såkaldt ”høst” af modne fjer, som er tilladt.

Forskellen mellem de to metoder skulle angiveligt være, at ”høst” af fjer og dun foregår i den periode, hvor gæsene fælder, og hvor fjer og dun derfor er løse og kan fjernes uden smerte for gæssene.

4. Som jeg nævnte indledningsvis, har problemstillingen om plukning af levende gæs givet anledning til en del debat, og spørgsmålet er da også allerede blevet taget op i EU-regi ved flere lejligheder.

Sagen har bl.a. været drøftet på et møde mellem EU-landenes veterinærdirektører den 11. februar 2009.

Her oplyste EU-Kommissionen, at man var meget opmærksom på de dyrevelfærdsmæssige problemer ved plukning af levende gæs. Kommissionen havde således allerede i 2005 været i kontakt med de ungarske myndig-

heder om reglerne på dette område. Kommissionen var dengang tilfreds med det svar, som Ungarn kom med, nemlig at ungarsk lovgivning forbyder plukning af fjer, der volder dyret smerte.

EU-Kommissionen oplyste endvidere, at man nu ville anmode samtlige medlemslandes myndigheder om oplysninger om, hvordan plukning af fjerkræ foregår. De modtagne oplysninger vil herefter blive drøftet på et møde i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyrer sundhed. Der er tale om et udvalg, der består af repræsentanter fra medlemslandene og med Kommissionen som formand. Udvalget rådgiver om gennemførelse af lovgivningen i EU.

EU-Kommissionen har efterfølgende i et baggrundsnotat om sagen tilsluttet sig det synspunkt, at såkaldt ”høst af modne fjer og dun” ikke er i strid med det forbud mod plukning af levende gæs, som følger af Europarådets rekommandation vedrørende gæs.

Spørgsmålet om plukning af levende gæs har igen været drøftet på et møde i Den Stående Komité for Fødevarer, Dyresundhed og Dyresundhed den 3. marts 2009.

Ved den lejlighed udtrykte man fra dansk side tilfredshed med, at EU-Kommissionen ikke alene har bedt om at blive holdt orienteret om de ungarske myndigheders efterforskning i den konkrete sag, der blev behandlet i dokumentarudsendelsen, men også har påtaget sig at undersøge, hvordan indsamling af fjer fra fugle sker i EU.

5. Den seneste udvikling i sagen er, at Sverige nu har bedt om, at spørgsmålet om plukning af levende gæs sættes på dagsordenen for det kommende landbrugs- og fiskerirådsmøde den 23. marts 2009.

I den forbindelse vil vi fra dansk side endnu en gang understrege vigtigheden af, at EU-lovgivningen på dyrevelfærdsområdet håndhæves effektivt.

Ifølge de oplysninger, som vi har fået fra de ungarske myndigheder, er de metoder, som blev vist i den svenske dokumentarudsendelse, ulovlige i henhold til ungarsk ret, idet de forvolder gæssene smerte. Og det er min klare overbevisning, at de viste procedurer også er i strid med EU-lovgivningen på området. Det er derfor vigtigt, at man fra EU's side følger op på den konkrete sag, hvilket EU-Kommissionen jo også har bebudet, den vil gøre.

Fra dansk side vil vi endvidere opfordre til, at det undersøges, om det er korrekt, at den såkaldte "høst af modne fjer og dun" kan ske, uden at gæssene udsættes for smerte.

6. For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt jeg vil tage initiativ til en mærkningsordning, skal jeg henvise til det beslutningsforslag (B 2), som Socialdemokraterne fremsatte i oktober sidste år. Efter forslaget pålægges regerin-

gen at undersøge mulighederne for at etablere et frivilligt dyrevelfærdsmærke for nonfood-produkter.

Det fremgår af bemærkningerne til forslaget, at hensigten med et sådant mærke er, at forbrugerne skal have mulighed for at fravælge forbrugsvarer, som er produceret af materiale fra dyr, der har været udsat for en uacceptabel behandling. Og som et eksempel herpå henvises netop til dun fra gæs, der er plukket levende.

Under 1.behandlingen af beslutningsforslaget redegjorde fødevareministeren nærmere for regeringens holdning til forslaget. Fødevareministeren gav i den forbindelse udtryk for, at det er vigtigt, at forbrugerne har adgang til relevant information, så de kan træffe et kvalificeret forbrugsvalg. Initiativet bør imidlertid efter regeringens opfattelse komme fra internationalt hold, da beslutningsforslaget beskriver en behandling af dyr, der netop foregår uden for landets grænser. Vi har fra dansk side ikke mulighed for at kontrollere overholdelsen af et dyrevel-

færdsmærke, der etableres ud i det blå. Det kræver international opbakning.

Beslutningsforslaget blev efter 1. behandlingen henvist til fødevareudvalget, og så vidt jeg har forstået, har udvalget endnu ikke afsluttet sine drøftelser af forslaget.

Hvis udvalget ønsker at forfølge problemstillingen yderligere, synes jeg derfor, at det bør ske i forbindelse med udvalgets behandling af dette beslutningsforslag.

7. Her til sidst vil jeg gerne sige, at i en tid præget af globalisering kan vi ikke begrænse diskussionen om vigtige dyrevelfærdsmæssige spørgsmål til kun at angå vores egne hjemlige forhold. Vi har både en ret og en pligt til at råbe vagt i gevær, når vi mødes med oplysninger om dyrevelfærdsmæssigt uacceptable forhold – også når det foregår i andre lande.

Jeg føler mig overbevist om, at den debat, der har været – både herhjemme og i de øvrige europæiske lande – uden tvivl har gjort indtryk på Ungarn. Der er sendt et signal om, at man i EU ser med alvor på situationen, og det synes jeg er meget positivt.

Jeg ser meget frem til resultatet af Kommissionens undersøgelser, som forhåbentlig kan give os et nærmere indblik i de forskellige problemstillinger, som er forbundet med plukning af fjer fra gæs. Og som kan bidrage til at sikre os et velunderbygget grundlag for de videre overvejelser i sagen.